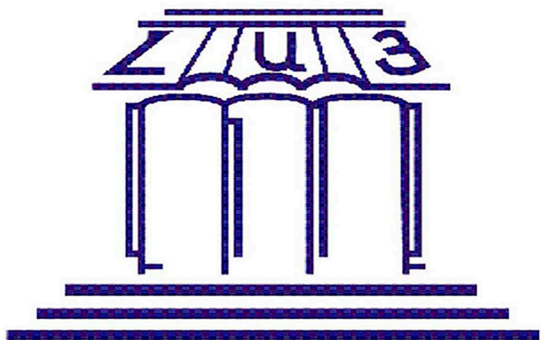

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3018

9/47.9257
m-26

38
26

Ա. ԽԱՆԶՅԱՆ

Մ Ե Ր

38

ԻԴԵՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

9(47.925)
ԽՍ-26

2004

Պ Ե Ց Զ Բ Ա Ց
Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն 1981

ՄԱՅԱՅՄԱՅ

Դ Չ Ս

ԿՐԱԳԵՄՐ ՄԱՔԱԿՐՈՂՈՒՄԻ
ՉԴՉԴԿԿԿ ՄԱՔԱՄՍԿԿ

Յ Ո Ղ Ն Յ Ո Ր
1801 ՄԱՅԱՅՄԱՅ

9(47. 926)

11-26

Ս. ԽԱՆԶԱՆ

ՄԵՐ ԻԴԵՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

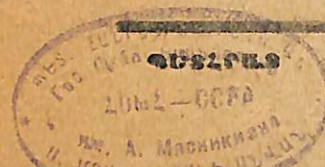
(Կուլտաբարածիմների վարիչների խորհրդակցա-
բյանն արտահանած հատից)

1794

1591

1591

12012

1931

ՅԵՐԵՎԱՆ

Պետերբուրգի տպարան
Դրամվիր 6877 (բ)
Պատվեր 5518
Ֆիրմա 4000

(6389-56)

15598-58

32509-11.1

Ընկերներ,

Մեր խորհրդակցության նպատակն է մանրամասն
քննարկել մարքս-լենինյան դաստիարակության հեր-
թական խնդիրները և նույն տարրական ու միջնակարգ
գալրոցների վերակառուցման դործը, ուրիշ խոսքով ա-
ռած՝ պարտադիր ուսման կիրառումը Հայաստանում:
Այս հանգուցային հարցերի ճիշտ լուծման համար պետք
է յեղակետ ունենալ տվյալ շրջանում մեր կուսակցության
առաջ դրված հիմնական խնդիրները: Հայտնի չէ,
վոր մեր կուսակցության պատմության ամբողջ ընթաց-
քում իդեոլոգիական Փրոնտը միշտ ել դրավել է կենտ-
րոնական տեղ: Կուսակցության լենինյան գծի անու-
ղարտության համար մղվող պայքարը, թշնամական
իդեոլոգիական հոսանքների, տմեն տիպի և յերանդի
սպորտոռնիստական «թերիաները» մերկացնելու և
ջախջախելու դործը, բանվորական և առհասարակ աշ-
խատավորական տարրերին թշնամի իդեոլոգիաների
աղղեցության շրջանակից հանելու և մեր կուսակցու-
թյան լենինյան գծի շուրջը կազմակերպելու, համա-
խմբելու աշխատանքը միշտ ել յեղել է մեր կուսակցու-
թյան ընդհանուր պայքարի կարեվորագույն ու ան-
բաժան մասը: Մեր կուսակցության պատմության մեջ
իդեոլոգիայի խնդիրները յերբեք կարված չեն յեղել
հեղափոխական պրակտիկայից: Սոցիալիզմի հաղթա-

նակի համար բանվոր դասակարգի կողմից մզվող լնդ-
հանուր պայքարի մի կարեւոր նակատամարտն է իդեո-
լոգիական փրոցտը: Մեր կուսակցութիւնը միշտ եւ
անխնայ հարվածել է ինչպես գործամոլութիւնը, մարք-
սիստական-լենինյան թերութեան թերազնահատման զա-
նազան արտահայտութիւնները, նույնպես և իդեոլո-
գիական խնդիրները հեղափոխական պրակտիկայից
կտրելու-անջատելու փորձերն ու տենդենցները:

Իդեոլոգիական փրոցտի խնդիրները, այսպիսով,
քոլտում են սքցիալիզմի կառուցման տվյալ ետապում
կուսակցութեան հիմնական խնդիրներից: Հետեւա-
պես, այդ Փրոցտի հիմնական խնդիրները բնորոշելու
համար յետակետ պիտի ընդունենք սոցիալիստական շի-
նարարութեան հերթական խնդիրները՝ կապված այն
սոցիալ-տնտեսական տեղաշարժերի հետ, վեր կատար-
վում են մեր յերկրում պրոլետարական հեղափոխու-
թեան ներկա ետապում:

ՄԵՐ ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՆԴԻՐՆ Ե ՀԱՍՆԵԼ ՅԵՎ ԱՆՑՆԵԼ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻՑ

Պայքարելով յերկու Փրոցտի վրա, ծաւալելով
անխնայ պայքար ներկա չրջանի դշտավոր վտանգ աջ
թեման, ինչպես նաև «ճախ» խոտորումների դեմ, մեր
կուսակցութիւնը հաղթականորեն առաջ է տանում սո-
ցիալիստական հասարակակարգի հիմքերի կերտումն ա-
վարտելու աշխատանքը:

Յոթմղոնյան քայլերով առաջ է դնում մեր յերկրի
սոցիալիստական ինդուստրիալիզմը: Մեկը մշտաւի հե-
տեւից գործի յեմ անցնում նորանոր գիգանտներ, խոր-
նորային Միութեւնը դառնում է մետաղի, տրակտորի,

ավտամեքենայի առաջավոր յերկիր: Կապիտալիստական
եւ իմպերիալիստական գրեթե ամբողջութեամբ դուրս են վա-
նում. նրանք վոլնչացված են արդյունաբերութեան բնա-
գաւառում:

Գյուղատնտեսութեան մեջ մեր կուսակցութեւն
ամբարցրեց միջակ գյուղացու շրջադարձը դեպի սոցիա-
լիզմ: Խորհրդային Միութեան մեջ կուտնտեսութեւն-
ներն ընդգրկում են 15 միլիոն գյուղացիական տնտեսու-
թիւն: Յերեկվա մանր ու ցիրուցան, անհատական
գյուղական տնտեսութիւններն անվերադարձ կեր-
պով առաջ են շարժվում խոշոր, տեխնիկական նոր հիմ-
քերի վրա կառուցվող, սոցիալիստական տնտեսութեւն-
ների ունեւերով: Համատարած կոլեկտիււացման հիման
վրա վերացվում է կուլակութեւնը, վորպես դասու-
կարգ:

Հիմնական խնդիրը, վոր առաջադրում է այսօր
բանվոր դասակարգը մեր յերկրում՝ դա այն է, վոր
սոցիալիստական ընդհանուր հարձակողականի հետապո-
ծաւալումով՝ պատմականորեն ամենակարգ ժամանա-
կաւիջոցում վերացնենք խորհրդային Միութեան տեխ-
նիկական-տնտեսական համեմատական հետամնացու-
թիւնը, ինչպես շեշտեց ընկ. Ստալինը՝ մաքսիմում
առաջ տարում անցնելով այն տարածութիւնը, վորով
մենք դեռ հետ ենք մնում կապիտալիզմի տեխնիկական
առաջավոր յերկրներից: Համաշխարհային-պատմական
նշանակութեւն ունեցող այդ խնդիրը վնդելու բոլոր
հնարավորութեւնները մենք ունենք: Յեւ յեթե շատ
տեղերում ու ողակներում լիովին չեն ոգտագործվում
այդ հնարավորութեւնները, խորհրդային սիստեմի բո-
լոր դրական առանձնահատկութեւններն ու ստաւիլը

Թյունները, ապա դրա պատճառը պիտի վորոնել ղեկավարման և մասսաների կազմակերպման գործի թերությունների մեջ: Հայաստանում ևս որեցոր աճում է մեր արդյունաբերությունը, կառուցվում են նոր գործարաններ: Սակայն մեր գործարանների մեծ մասը ղեկավարակառույցում և վճռական տարվա պլանները, պահանջված անմարդ չի ընթանում նոր շինարարությունը, հապիտալ ներդրումները ժամանակին և լրիվ չեն խաղվում: Հիմնական պատճառն այստեղ աշխատանքի վեճ ուղիղնալ կազմակերպումն է, մասսաների աշխատանքային ենտուղիադմի անրավարար գլխավորումը, բանվորական ուժի հավաքագրման և պատրաստման գործն ուղորտունիստական ինքնահոսի թողնելը, ընկեր Ստալինի հայտնի ցուցմունքների իրադործման առաջիմ թույլ ընթացքը:

Վերցնենք կոլտնտշինարարության բնագավառը: Համառ պայքար մղելով կուլակության և կուլակային-զաչնակցական երեմենաների դեմ, չեչտը դենելով կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական աշխատանքների վրա, վերջերս մենք առաջ բերինք նոր բեկում կոլտնտշինարարության բնագավառում: Հայաստանի դյուղական տնտեսությունների 35 տոկոսն արդեն կոլեկտիվներումն է. կոլտնտեսական շարժման առվելի բարձր տեմպի ապահովումը պահանջում է վերացնել կոլտնտեսական աշխատանքի կազմակերպման բոլոր թերությունները, անչեղորեն կիրառել գործավարձը, լայն պայքար ծավալել բերքատվության բարձրացման համար, ուշադրության կենտրոնակետ դարձնել կոլտնտեսական մասսայի կուլտուր-բաղադական դաստիարակման գործը:

Ահա թե ինչու, ինչպես չեչտեց ընկեր Պոստիշեվը

մարքա-լենինյան դաստիարակության հերթական խընդիրներին նվիրված իր ճառում, աշխատանքի բոլոր բնագավառներում և ողակներում տվյալ շրջանի հիմնական խնդիրն է՝ վերակառուցել ղեկավարությունը համաձայն նոր պայմանների, ավելի կոնկրետ հիմքերի վրա դնել, տիրապետել տեխնիկային, ավելի բարձր աստիճանի վրա դնել մասսաների կազմակերպվածությունը և նրանց ակտիվ պայքարի հոսնել դասակարգային քշմամու և նրա իդեոլոգիական բոլոր տեսակի ադասկումների դեմ, վճռելու համար կենտրոնական խընդիրը, այն է՝ պատմականորեն ամենակարն ժամանակաիքցում տեխնիկական-տնտեսական տեսակետից հասնել ու անցնել առաջավոր կապիտալիստական յերկրներից:

Նույն այդ խնդիրների լուծման գործին պետք է ծառայեն ամբողջապես նաև մասոաների իդեոլոգիական վերադաստիարակության բոլոր լծակները:

ԱՎԵԼԻ ՇԵՇՏԱԿԻ ՀԱՐՎԱԾ ԴԱՇՆԱԿԻԶՄԻՆ

Իդեոլոգիական Փրոնտում մեր հիմնական անելիքն է թշնամական իդեոլոգիաների՝ իրենց բաղմապիսի ձևվերով և արտահայտություններով՝ հայտարերումն ու հաղթահարումը: Միայն բայլչելիկյան անհաչտ պարբարով է, վոր մենք կարողանում ենք ցրել այն մշուչը, վոր աշխատում են առաջացնել բուրժուազիան և նրա կամակատարները՝ մթաղնելու աշխատավոր մասսաների դասակարգային գիտակցությունը խանդարելու լայն մասսաների ակտիվ մասնակցությունն այն պայքարին, վոր մղվում է կուլակցության գլխավոր դժի կիբատման համար:

Իդեոլոգիական փրոնտում, քշմամական իդեոլոգի-
 պիան հասանձներ շարժում Հայաստանի քանկարութեան
 և ամբողջ աշխատավորութեան համար հիմնական քշ-
 նամին ե՛ր և մնում է Դաշնակցութեանը: Դա՛ւ հիշում
 էր, — շատ ժամանակ չե անցել այն շրջանից, — այսպիսի
 հաջման հին դեկավարութեան սրով, վորը բնորոշից
 էր կուսակցութեան համադումարների կողմից վորպիս
 նույննաշխարհայինության թեքման ճանապարհի վրա
 կանգնած դեկավարութեան, նույնպես մեր կուսակցու-
 թեան վորոշ դեկավար ընկերները միջին ծայր էր ա-
 տել սխալատեսիական մի վեճ մեր անհաշա թշնամու՝
 հակահեղափոխական Դաշնակցութեան սոցիալական ե-
 յութեան մասին: Դաշնակցութեան հավատարիմ դիմա-
 չից և ըստ եյութեան նրա զաղափարախոս Դավիթ Ա-
 նանունի հեռքերով ընթացող մի շարք կոմունիստներ
 ճգնում էին ներկայացնել Դաշնակցութեանը, յի՛թե վոչ
 միինչով Հայաստանի խորհրդայնացման շրջանը, ապա
 ստեղծված միինչով 1917 թիվը՝ վորպիս իր սոցիալական
 եյութեամբ մանր-բուրժուական կուսակցութեան: Մեր
 կուսակցութեանն արժանի հակահարված հասցրեց թը-
 նամիների աղիցեցութեան առկ ընկած ընկերների ար-
 ևկոնցեպցիային, վոր խառնաշփոթութեան ստեղծելով
 մեզ մոտ քաղաքական հսկայական կարեկցութեան
 ինքնայայտող այս խնդրի շուրջը, որեկտիվային ընթաց-
 քում եք մեր պայքարի զենքերը և մասունների դասա-
 փառքային առեկտիվները գետն Դաշնակցութեանը 1922
 թվին կենտրոնի նոյեմբերյան պլենումն իր հայանի բա-
 նաճկում ավելց Դաշնակցութեան սպարիչ ու ճշգրիտ
 բնութագրեր — Դաշնակցութեանը յեղել է և է՛ հայ
 բուրժուազիայի իպանի ու ձգտումների արտաշայտիչ
 ու մարտական կուսակցութեանը: Նա կատարել է և կա-

տարում է համաշխարհային իմպերիալիզմից սպասա-
 վարելու ամենատար պաշտոնը: Դաշնակցիզմը բուրժուա-
 ֆան ազգայնական — շովինիստական — հակահեղափո-
 խական իդեոլոգիա չէ: Նա հայ իրականութեան փա-
 չիզմն է: Յե՛վ հենց այդ իրականութեան մեջ Դաշնակ-
 ցութեանն ամենահակահեղափոխական ուժն է, խոր-
 նորոյային իշխանութեան ու մեր յերկրի աշխատաւա-
 րութեան առավելագույն վտանգավոր քշմամին, վոր
 միջազգային իմպերիալիստների վոսկիներով կաշառված
 ու զենքերով սպառազինված՝ պատրաստ է իր իմպերիա-
 լիստական տերերի առաջին իսկ երամանով հարձակվել
 ԽՍՀՄ և Խորհրդային Հայաստանի վրա: Դաշնակցու-
 թեան անցյալի և ներկայի ճիշտ պատկերը տվող այն
 զնահատականը՝ ամենալայն մասունների սեփականու-
 թեանն է այսօր: Միայն անուղղելի ոպորտունիստները,
 Խանուկ Զաղարյանի նման չիփ գլուխները միայն դեռ
 միինչով աշմ ել շարունակում են, կամա թե ախմա-
 ղերի մնալ զասակարգային թշնամու իդեոլոգիական
 արսենալից սնվող՝ Դաշնակցութեան սոցիալական եյութե-
 թեան մանր-բուրժուական կոնցեպցիային: Հայաստանի
 քանկորագյուղացիական ամենալայն մասունները չու-
 ենն վորեւե կասկած Դաշնակցութեան սոցիալական դի-
 մադծի նկատմամբ. նրանք դիտեն, նրանք տեսնում են,
 վոր Դաշնակցութեանը միշտ էլ հանդես է յեկել հայ
 բուրժուազիայի, կուլակութեան շահերի պաշտպանի,
 փայերիալիստների հշու կամակատարի ստոր դերում:
 Դաշնակցութեան ճրնթացիկ կուրսն այսօր դայիս է մի
 փակպես վոր ավելորդ անգամ հաստատելու մեր կու-
 սակցութեան սպարիչ զնահատականը Դաշնակցութեան
 սոցիալական դիմադծի նկատմամբ: Սոցիալիզմի հաղ-
 թական կառուցումը Խորհրդային Միութեան մեջ և նրա

մասնիկը կաղծող Խորհրդային Հայաստանում, Դաշնակցության հիմնական հենարան՝ կուլակու-
թյան մոտալուտ և անխուսափելի վերացումը, վորպես դատակարգ, կատարալիզմի ընդհանուր կրի-
ցիսի անընդհատ խորացումը և լանդլորտիկան-աշխատա-
վորական մասնայի, նաև արտասահմանի հայ աշխա-
տավորության դատակարգային գիտակցության բարձ-
րացումը, — սլայմաններ են, վորոնց ֆոնի վրա ավելի
վորոշակի յն հանդես դալիս Դաշնակցության, վորպես
հայ բուրժուազիայի ռադիստենչ կուսակցության և
անգլո-Ֆրանսական իմպերիալիզմի լրտեսական գործա-
կալության իսկական դեմքը:

ՄԵՐ ՎՈՆԵՐԻՄ ԹՇՆԱՄՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կանդ ժողովներ Դաշնակցության «ընթացիկ կուրսի»
մի քանի ողակների վրա:

Դաշնակցության ներկա կուրսի հիմնական նպատակ-
ներից մկը — արտասահմանում «աղղային միասնական
ֆրոնտ» ստեղծելու ջանքերը — նպատակ ունեն հաստա-
տել Դաշնակցության հեղեմոնիան նացիոնալիստական
այլ կուսակցությունների վրա և ամբողջապես ուղղված
են Խորհրդային Հայաստանի դեմ, կաղծելով պատ-
րաստվող հակախորհրդային իմպերիալիստական ին-
տենզիոնցիայի ընդհանուր ծրագրի մի մասնիկը: Մի-
բիայում «աղղային ոջախ» ստեղծելու համար դաշնակ-
ների արած գործնական քայլերը, վորոնք, ի դեպ, ար-
գում են անգլո-Ֆրանսական իմպերիալիստական խղճ-
րակներին մոտ կանգնած Կուլայենիկյանների անմիջա-
կան հովանավորությամբ և հակադրվում են արտասա-
մանի դաղբաղական աշխատավորության Խորհրդային

Հայաստան ներդաղթելու մեր ծրագրին, նպատակ ու-
նեն «հալածարիմ ուժ» արամաղրել Ֆրանսական իմ-
պերիալիզմին Միբիայի դաղութային շահաղործման և
տեղական ժողովուրդների սղղային-աղատաղրական
բարժումները ճնշելու, ինչպես նաև Կուլայենիկյանի նաղ-
թահանքերին կամ նաղթամուղին ևժան բանվորական
ուժ մատակարարելու համար: «Աղղային ոջախ» ստեղ-
ծելու այդ փորձի դլխավոր նպատակն է՝ Թնդանութի
միա պատրաստել հակախորհրդային իմպերիալիստա-
կան ինտերվենցիայի համար: Նույն այդ ծրագրի մի
այլ ողակն էր քրդական շարժման կաղմակերպումը և
հրահրումը — մի արկածախնդրություն, վոր նույն ան-
փառունակ բախտին արժանացավ, ինչ վոր Դաշնակ-
ցության մինչ այդ կատարած բոլոր մյուս արկածա-
խնդրությունները, — վոր ուղղված էր Խորհրդային
Միության դեմ և նպատակ ուներ նրա հարավային սահ-
մաններին մոտ ստեղծելու հակախորհրդային նոր ուղ-
մարմ: Վերջին ժամանակներս դաշնակների կողմից
մեկնչեվիկների և մուսավաթիստների հետ՝ «Կոլկասի
անկախության կոմիտեյում» միասնական ճակատ ստեղ-
ծելու համար մղվող բանակցությունների աշխուժա-
ցումն աղղանշանում և Անդրկովկասյան Սոցիալիստա-
կան Հանրապետությունների Ֆեդերացիայի դեմ
աղղված դաղաղրությունների առաղկիկ և՛ ավելի աշ-
խուժացումը՝ իմպերիալիստական տերերի հրամանով:
Դաշնակների աշխույժ աշխատանքը Ռումինիայում,
նրանց կողմից Ռումինիայի ներկա Ֆաղիսա վարչապետ,
«հայախեր» Յորդլին անվերջ մեծարելը և նրա մոտ կա-
կածելի «պատղամավորություններ» ողարկելը պատա-
հական յերեվույթ չեն: Յեղ պատահականություն չեն
նույնպես, վոր պարոն Խատիստլն աղմկում և այն մա-

օրին, թե ժամանակն ե ավելի ակտիվ դարձնելու «հաջ-
 փական հարցի» հրահրումը և «սլաշտպանումը» «մեծ»
 պետությունների առաջ: Դաշնակցության ընթացիկ
 կուրսն արտահայտող այս փաստերը՝ մեկ կողմից,
 Խորհրդային Հայաստանում, դաշնակիների անմիջական
 ղեկավարությամբ կաղմակերպվող և հրահրվող կու-
 լակ-բանդիտական վտանգությունները՝ մյուս կողմից
 անբաժան ողակներն են իմպերիալիստների կամակա-
 տար Դաշնակցության հակախորհրդային ակտիվ պաշ-
 քարի ընդհանուր չլթայի: Ինչքան ել դաշնակիներն ի-
 րենց հատուկ կեղծավոր լալիրություններ շարունակե-
 աղաղակ բարձրացնել այն մասին, թե իբր նրանք
 գտնվում են «գաղափարական ուղղիցիայի» դիրքում:
 Խորհրդային Հայաստանի նկատմամբ, նրանք այլևս չեն
 կարող խաբել նույնիսկ ամենանալի մարդկանց: Դաշ-
 նակիների անմիջական նպատակն է՝ հենված կուլակու-
 թյան և ընդհանրապես կապիտալիստական ելմենտնե-
 րի վրա, առանց միջոցների վարեն խորություն, — սկսած
 վնասարարությունից մինչև ապստամբական կուլակա-
 յին յեղույթների կաղմակերպումը, — խանդարել սո-
 ցիալիզմի շինարարությունը և «ուժեր պատրաստել»
 Խոր-իշխանությունը տապալելու համար: «Սոցիալական
 այս պատվերը» կատարելու և լրտեսական աշխատան-
 քի համար է, վոր նրանք ոգտվում են իմպերիալիստ-
 ների ա նրանց լեհական ու ուումիշական վաստանիքի
 անդանի փշրանքներից: Իմպերիալիստների թեյադրու-
 քով գինված ապստամբության կաղմակերպումը Խոր-
 հրդային իշխանության դեմ յեղել ե՝ և մնում ե դաշ-
 նակիների շարունակ հետապնդած գերադույն ինդիքը:
 և յեթե դաշնակիները ճգնում են վարագուրել իրենց
 բուն նպատակը, այդ միայն այն պատճառով, վոր

նրանք զգում են իրենց ուժի նվաղությունը, իրենց ան-
 կարողությունը: Մի կողմից՝ յերկրում գնալով ավելի
 ու ավելի քայքայվում և վոջնանում ե դաշնակիների
 հենարանն ու «կենդանի ուժը» — կուլակությունը, մյուս
 կողմից՝ բանվորա-գյուղացիական ամենալայն մասա-
 ները սոցիալիզմի կառուցման վճռական մարտերում զին-
 վում են դասակարգային ավելի բարձր գիտակցությամբ
 իմպերիալիզմի ադենտ և շահագործող դասակարգերի
 գրոշակակիր Դաշնակցության դեմ:

Այս ամենը չեն կարող հուսահատական կատաղու-
 թյան չհասցնել դաշնակիներին: Կոլանտեսությունների
 դեգերի հրկիղումից սկսած մինչև վնասարարական
 քայլերը՝ մեր ձեռնարկություններում և հիմնարկնե-
 րում, կուլակային-բանդիտական շարժման հրահրումը
 (վորը, իհարկե, հենց բնում ինդլվում ե գյուղի աշ-
 խատավորական մաստաների անմիջական մասնակցու-
 թյամբ) — դաշնակիների այդ կատաղության պոթկման
 արտահայտություններն են: Այս կաղակցությամբ ե
 նաև, վոր բուրժուա-նացիոնալիստական իդեոլոգիան
 աշխուժանալու վորոշակի նշաններ ե ցույց տալիս:

Ահա թե ինչու մեր իդեոլոգիական պայքարի բոլոր
 գեներն առաջին հերթին պետք ե ուղղված լինին Դաշ-
 նակցության դեմ: Իհարկե, մենք շատ լավ գիտենք, վոր
 արտահայտման հայ աշխատավորության դասակարգա-
 յին գիտակցության արագառեմով բարձրացում մի կող-
 մից և կուլակության մոտալուտ վերացումը յերկրում
 մյուս կողմից՝ մահացու հարված կհասցնեն Դաշնակ-
 ցության: Սակայն այդ ալդպես լինելով հանդերձ,
 ներկայումս, դասակարգային պայքարի սրմամ մերկա
 պայմաններում ոպորտունիստական խայտառակ սիալ
 կլիներ ամենափոքր չափով անգամ քերագնահատել

Դաշնակցութեան՝ վերստին հակահեղափոխական ֆրոնտի
հեգեմոնի ու ղեկավարի՝ վտանգը:

ՄԵՐԿԱՑՆԵԼ ՅԵՎ ԶԱՆԶԱՆԵԼ ՆԱՑԻՈՆԱ- ԼԻԶՄԻ ԲՈԼՈՐ ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Այսօր կարիք չկա մանրամասն խոսելու հակա-
հեղափոխության ֆրոնտի մյուս հատվածների մասին:
Ռամկավարները, հնչակները Խորհրդային Հայաստանում
գոյություն չունենալու չափ աննշան են: Արտասահմա-
նում հնչակները դրեթե բոլորովին մարած, իսկ ռամ-
կավարները՝ արեւմտահայ բուրժուազիայի կուսակցու-
թյունը, աշխուժացման վերջնականներ են ցույց տալիս
և իրենց հետեւից տանում են նույնիսկ բանվորների
և աշխատավորների դեռ դառակարդային դիտակցու-
թյան չեկած մի վտերաթիվ շերտ: Հնչակյան և ռամ-
կավարական իդեոլոգիան, ինչպես այդ շնչոց մեր
հենտկոմը գիտես 1928 թվին, ըստ էության նույն
դաշնակիցման եւրասիական դրոսեմոլում է ավելի քողարկ-
ված և ավելի վախկոտ ձեւով: Ռամկավարների «թըշ-
ւնամական» դիրքը դաշնակների հանդեպ բացառվում
է լոկ առկաթիկական նկատառումներով:

Այդ առնականությից խիստ բնորոշ է ռամկավարների վեր-
ջին չլնանի մի դեկլամենտ, վորի մեջ ասված է. — Ռամ-
կավար կուսակցությունն չի բնթացքը չի փոխեր, վոր-
քան ժամանակ վոր անոնք (դաշնակները) կարողնակեն
իրենց յեղբայրաստան, գրպարտական և աղետարեր քա-
ղաքականությունը դադուրներու մեջ և բավարար յե-
րաշխիք չեն ներկայացներ առ այդ»: Այս հարցադրումն
ամբողջապես պարզում է Խ. Հայաստանի նկատ-

մամբ ռամկավարների հանդեպ բերած «բարեկամական»
դիրքի արժեքը: Ռամկավարների համար ըստ էության
նշանակություն չունի դաշնակների դիրքը Խ. Հայ-
աստանի նկատմամբ, և այդ միանշանման հասկանալի
յեւերանց հետաքրքրում է դաշնակների բռնած ընթաց-
քը դադուրներում նրանք խուսափում են մոտենալ դաշ-
նակներին հիմնականում այն պատճառով, վոր վախենում
են, թե դաշնակներն իրենց ծանր թաթը կդնեն ճաղդա-
յին սնդուկի», Բարեգործական հարստության վրա, վոր-
բի բանավորներն ավելի մոտ են իրենց:

Կենտրոնացնելով կրակը դաշնակների դեմ, մենք
վոր՛չ մի դեպքում չպետք է, սակայն, աչքաթող անենք
մեզ թշնամի նացիոնալիստական մյուս ուղղություն-
ները, — ռամկավարներին, մենչեւիկներին, սպեցիֆիկ-
ներին (Դ. Անանունի հոսանքը) և սմենովիսականնե-
րին, մանավանդ, վոր դրանցից վոմանք ձգտում են հար-
մարվել նոր պայմաններին և մաստանների վրա ազդե-
լու նպատակով՝ դործադրում են նոր մեթոդներ (Դաշ-
նակցության քաջադնունիական վարիանտը):

Մեր կուսակցությունը, վորը մանավանդ վերջերս
հակայական քաղաքական աշխատանք ծավալեց Դաշ-
նակցության, կոնդրատյիվչիկնայի և աղջայական
մյուս հոսանքների դեմ, ե՛լ ավելի պիտի ուժեղացնել
պայքարը դաշնակիզմի և նացիոնալիզմի մյուս՝ ալա-
նուն վարիանտների դեմ:

Սակայն պետք է ընդգծել, վոր մեր Թեորետիկա-
կան կադրերը շատ քիչ բան են արել նացիոնալիստական
իդեոլոգիաների դեմ մղվող պայքարի առնականեցի:

Անբնական է, բայց փաստ է, վոր մինչեւ այժմ մենք
չունենք վորեւէ լուրջ աշխատանք պատմության դաշ-

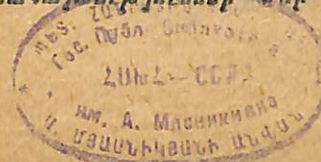
նուկլեարային կենցեղային դեմ, Գաղափարական պարզացման անանուական կոնցեպցիային չի հակադրված պատմություն պարզացման մեր կոնցեպցիան, վոչնչացնող քննադատություն չի յենթարկված Դաշնակցության սոցիալ-պատմական կոնցեպցիան Յեվ թեորետիկական պայքարի մարտական պահանջներից ու խնդիրներից հետ մնալու հետևանք չե՞ արդյոք այն խայտառակ յերևույթը, վորը դեռ մինչև այժմ էլ, այնպիսի հոյակապ մի գործում, վորպիսին է Մեծ Խորհրդային Հանրապետությունը, ինիցիատիվների առեկ ծածկված ինչ վոր մարդիկ չարունակում են չիտթ ու մշուշ ցանել Դաշնակցության շուրջը և իրենց բացարձակ ուղորտունիստական դիրքի մեջ այնքան հեռու գնալ, վոր դառանցում են այն մասին, թե «Հայաստանի Ժողովրդական մասսաները 19 թվին, պարլամենտի ընտրություն ժամանակ, իրենց ձայների 90 տոկոսը տվին դաշնակներին»։ Այդպիսով, «Ժողովրդական քվեյարկություն» և համարվում դաշնակների մատուցեցիստական-ֆաշիստական խժոժությունների և բռնությունների պայմաններում կատարված պարամենտական ընտրությունների» կոմենդիան։ Այնուհետև, խորհրդային ընթերցողին հրամցվում է հենց դաշնակների հորինած այնպիսի պատմական կեղծիք, վորպիսին է անհայտ հոգվածադրի պլան-գրումն այն մասին, թե՛ «1905-07 թվի հեղափոխության ընթացքում Դաշնակցությունը պայքար էր մղում ցարիզմի դեմ»։ Չենք խոսում արդեն նույն հանրապետությունում տեղ գտած Հայաստանին վերաբերող մի չորք տալ հոգվածների մասին, վորոնք չեն դիմանում մարքոսիստական անգամ տարրական քննադատության։

Վերջենեք մի այլ խնդիր. մի՞թե դժվար էր մինչև այժմ հասնել արխիվներից և լույս ընծայել մի շարք

ժառերիտային այն դիրքի մասին, վոր բունեցին ռամկավարները կամ «Ժողովրդականները» մայիսյան ապստամբության և փետրվարյան ալանաշուրայի որերին. լույս ընծայել՝ դիմակագերծ անելու համար նրանց կեղծավոր դեմքը Խորհրդ. Հայաստանի նկատմամբ։ Ժամանակն է պահանջել մեր իդեոլոգիական կադրերից՝ անհապաղ շրջադարձ կատարել և լուրջ աշխատանքի ձեռնարկել՝ անմիջապես վերջ տալու թեորետիկական աշխատանքի հետ մնալուն սոցիալիստական չխաբարությունից և հեղափոխական սլոակաիկայից։

ՄԵՐ ՊԱՅԳԱՐՆ ՈՊՈՐՏՈՒՆԻՉՄԻ ԴԵՄ

Թշնամի գաղափարախոսությունների դեմ ուղղված պայքարի հաջողության առաջին պայմանը, սակայն այն է, վոր ավելի և ավելի ուժեղացենք և ներգործեն դարձնենք պայքարն ուղորտունիդի դեմ՝ սեփական շարքերում։ Մեր հաջողությունները սոցիալիզմի շինարարության գծով, արոցկիզմի և աջ թեքման ջախջախումը կուսակցության շարքերում, վոմանց բերում են այն յեղրակացություն, թե պայքարն ուղորտունիդի դեմ կորցնում է իր սրությունը։ Սխալ ուղորտունիստական յեղրակացություն։ Թեորետիկական մենք դիտենք, վոր քանի դեռ չեն վերացել դասակարգերը, քանի դեռ կա դասակարգային պայքար, թշնամական իդեոլոգիաներն այս կամ այն չափով թափանցում են բանվոր դասակարգի և նույնիսկ նրա ալանգարդ՝ կոմունիստական կուսակցության շարքերը։ Գործնականում մենք տեսնում ենք աջ թեքման և «ձախ» խոտորումների բաղմաթիվ արտահայտություններ մեր աշխատանքի բոլոր

(6389-56)
15598-58

ընազաւատներում : Ահա թե ինչու իդյոյոզիական պաշ-
տարի փրօնտում մեր ամենահիմնական անեւիքը պիտի
լինի՝ ավելի շեշտակի և կոնկրետ դարձնել պայքարը
ավյալ շրջանի գլխավոր վտանգ աջ ոպորտունիզմի և
«մախ» խոտորումների դեմ սոցիալիստական շինարա-
բության բոլոր ասպարեզներում, կուլտուրական շինա-
րարության զանազան ողակներում, կադրերի պատ-
րաստման գործում, զարոյցական շինարարության մեջ,
գրականության, յերաժշտության, արվեստի բնագա-
ւառում և այլն և այլն, մերկացնելով ու հարկաժեշտ
ամենուրեք աջ և «մախ» ոպորտունիզմի ամեն մի ար-
տահայտութիւն, թշնամական իդեոլոգիաների ազդե-
ցութիւններն ու հետքերը :

Անհուսալի ոպորտունիստը միայն կարող է թերա-
շահատել անցյալ շրջանի օխալների և սայթաքումնե-
րի մարտնչող մատերիալիստական ընազաւատության
արժեքն ու նշանակութիւնը : Մեր ներկա պայքարի հա-
ջողութիւնը պահանջում է ամենախիստ ու վոչնչաց-
նող ընազաւատության յենթարկել նացիոնալիզմի, մեզ
թշնամի այլ հոսանքների ամբողջ իդեոլոգիական ար-
ձանալը, լիկվիդացիայի յենթարկել աջ և «մախ» ոպոր-
տունիզմի, նացիոնալ-ուկրոնիզմի կանալներով արտա-
հայտված նոր ազդեցութիւնները մեր տնտեսական և
կուլտուրական շինարարության բոլոր բնագաւառնե-
րում :

Այսպիսով, պայքարը բոլոր տեսակի և դուշի ո-
պորտունիզմի դեմ՝ ավյալ շրջանի հիմնական խնդիրն է :
Ոպորտունիզմը, ջախջախիչ ոպորտունիստ իրերով կու-
տակցության գլխավոր դժի դեմ ուղղած իր պայքա-
րում, այժմ հանդես է գալիս ավելի վախկոտ ձեւերով,
հաճախ դիմակաւորված, ծպտված, և պայքարը նրա

զեմ պահանջում է ավելի մեծ գլոսութիւն ու աշխույժ-
ութիւն :

Մեր աշխատանքի յուրաքանչւր որն ամրացնում է
մեր դիրքերը և թուլացնում է հակառակորդի դիր-
քերը : Մեր կուսակցության կազմակերպութիւնները
պիտի շարունակեն պահալ պայքարը պրոլետարիա-
տին խորթ արամադրութիւնների դեմ կուսակցութեա-
նից դուրս, թե նրա շարքերում, պիտի ուժեղացնեն հա-
մադրած արշաւանքը իդեոլոգիական փրօնտում,
համախմբելով մասսաներին կուսակցության լենինյան
գծի շուրջը :

ԱՆՇԵՂ ԿԻՐԱՌԵԼ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

18-րդ համազումարում ընկ. Ստալինը ավելց ոպա-
ռիչ ընաՀատական ազգային հարցի բնագաւառում կու-
տակցության մեջ յեղած թեքումներին : Այդ թեքում-
ները գոյութիւն ունեն և, վոր գլխավորն է, աճում են,
ընչտեց ընկ. Ստալինը : Դեռի գլխավոր վտանգը՝ «վելի-
կառուական շովինիզմը յեղած թեքման ելութիւնն
այն է, վոր ձգտում են աչքաթող անել լեզվի, կուլտու-
րայի, կենցաղի ազգային տարբերութիւնը : ձգտում են
հանրապետութիւնների և մարզերի լիկվիդացիան նա-
խադատրատել : ձգտում են ազգային իրավահաւաստ-
ության սկզբունքը խախտել և աղարատի, մամուլի,
զարոյցի ու տնտեսական և հասարակական մյուս կազմա-
կերպութիւնների նկատմամբ նսեմացնել կուսակցու-
թյան քաղաքականութիւնը» : Սրան հակառակ՝ «տեղա-
կան նացիոնալիզմի թեքման ելութիւնն այն է, վոր
նկատում ին առանձնանալ և փակվել իրենց ազգային կե-

դեվի շրջանակներում, ձգտում են իրենց ազդի ներսում
յեղած դատարարային հակասությունները քողարկել.
ձգտում են վերլիառուական չովինիլմից աղտավել՝ ուս-
ցիալիստական շինարարության ընդհանուր հարձանքից
հեռանալով. ձգտում են շտեմել այն, ինչը Խորհրդային
Միության ազդու թյունների աշխատավոր մասնակրին
մոտեցնում է ու միացնում, և տեսնել միայն այն, ինչը
կարող է նրանց հեռացնել իրարից» (Ստալին) :

Կուսակցության 16-րդ համագումարն ընդգծեց,
վոր աշխալ ետապում գլխավոր վտանգ հանդիսանում է
մեծապետական թեքումը, վոր փորձում է ուկիղիայի
յենթարկել լինինյան ազդային քաղաքականության հ/մ-
քերը և խնտերնացիոնալիզմի գրոշի տակ քողարկում է
առաջիններում գերիշխող վերլիառու ազդի ձգտում-
ները՝ վերադարձնելու իր կորցրած առանձնաչնորհում-
ները :

Ահա մեր կուսակցության ազդային քաղաքականու-
թյան հիմնական յեղալետները :

ԱՎԵԼԻ ԱՄՐԱՑՆԵՆՔ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՖԵԴԵՐԱՅԻԱՆ

Հայտնի յե, վոր անցյալ տարի, կարճ ժամանակ,
մեղ մոտ կրկնվեց այն սխալը, թե Հայաստանում, նկատի
ունենալով մի շարք առանձնահատկություններ (հայ
քնակչության գերիշխող մեծամասնություն կաղմելը,
պետական ապարատի տեղականացումը և այլն)՝ չի կա-
րելի գլխավոր վտանգ վերլիառուական թեքումը հա-
մարել : Այդ տեսակետի հիմնական մեթոդոլոգիական
սխալն այն էր, վոր Հայաստանը վերցնում է յին առան-
ձին, Խորհրդային Միության մեջ կատարվող սոցիալ-

քաղաքական և տնտեսական ընդհանուր պրոցեսներից
կարված : Անցյալ տարվա աշնանը հրավիրված իդեոլո-
գիական խորհրդակցության ընթացքում մենք վճռա-
կանորեն ուղղեցինք կատարված սխալը և վերացրինք
ազդային քաղաքականության ապարիկում յեղած թե-
քումների վերաբերյալ չփոթ ձեվակերպումները : Յեվ
ախուհետել մեր պայքարը հանուն կուսակցության
ազդային քաղաքականության անշեղ կիրառման՝ ընթա-
նում է յերկու Փրոնտի վրա՝ ընդդեմ գլխավոր վտանգ
մեծապետական թեքման և տեղական նացիոնալ-ուկիդ-
նիզմի : Սակայն չենք կարող ընդունել, վոր դեռևս ու-
նենք զգալի թեքություններ այս ապարիկում :

Վերցնենք հիմնական խնդիրը : Կուսակցության ազ-
դային քաղաքականությունն Անդրկովկասում իր կոն-
կրետ ձեվակերպումը ստացավ՝ ազդալին հանրապետու-
թյունների և Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի կաղմա-
կերպման միջոցով : Մեր աշխատանքի և պայքարի ամ-
բողջ փորձը փայլուն կերպով ապացուցեց Անդրկովկասի
աշխատավոր ժողովուրդների համերաշխության և սո-
ցիալիստական գործակցության այդ ձեվի ճշտությունը :
Անդրկովկասյան Սոցիալիստական Ֆեդերացիան այն
ամբողջում ամրոցն է, վորին գարկվելով՝ փշրվում են
քաշնակ-մուտավաթ-մենչեվիկ յերրորդության բոլոր
փորձերը՝ վերականգնել իրենց արյունոտ իշխանու-
թյունը : Անդրկովկասյան Ֆեդերացիան իր տնտեսալան
գարգացման և վերակառուցման միասնական պլանով
աւննաւումեղ ու փորձված յմակն է ազգային հանրապե-
տությունների տնտեսական վերելման ապահովելու գոր-
ծում :

Անդրկովկասի հետագա աշխատանքների մասին

քննարկած իր հայտնի վերջին մեջ Համկոմիտեի
Կենտկոմը 1929 թ. նոյեմբերին անհրաժեշտ դոսով ամ-
րացնել Անդրֆեդերացիայի տնտեսական բազան, ապա-
հովել նրա գործնական ղեկավարությունն ամբողջ Ան-
դրկովկասի տնտեսական շինարարության նկատմամբ,
ամրացնել Անդրկովկասի ԺՏԳԽ, տալով նրան ուղեբա-
տիվ ֆունկցիաներ արդյունաբերության կարեվորա-
գույն ճյուղերի և հանրապետական ԺՏԽ-րի նկատմամբ,
և այլն: Սակայն, գնելով Անդրկովկասյան ֆեդերացիա-
յի տնտեսական հիմքերի ամրացման կարեվորագույն
խնդիրը՝ Կենտկոմը միաժամանակ շեշտեց, վոր «Ան-
դրֆեդերացիայի ղեկավար դերի ուժեղացումն ազգա-
յին հանրապետությունների նկատմամբ պիտի միաժա-
մանակ գուրմերացի ազգային հանրապետությունների
ինքնագործունեությունը և տնտեսական մախաձեռնա-
բյան ծավալմանը»:

Անցած յերկու տարվա ընթացքում մեր կուսակցու-
թյունը յերկու ֆրոնտի վրա, վճռական և անողոր պայ-
քար մղելով նացիոնալ-ուկրոնիզմի դեմ, արդեն իսկ
ձեռք է բերել խոշոր նվաճումներ կուսակցության այդ
գիբեկտիվների կենսագործման ուղղությամբ:

Սակայն, Կենտկոմը այս նշանավոր վերջին կի-
րառման հանրադրումարը կատարելով, չենք կարող չը-
նչել, վոր գործնականում վերջ գծելով կատարվեցին
մի շարք խոտորումներ և չափազանցություններ, վորոնք
չեն համապատասխանում Համկ(բ)Կ Կենտկոմի դե-
բեկտիվների վողուն, ազգային հանրապետությունների
գերի ու նշանակության խնդրում: Անդրյերկոմի վեր-
ջին մի շարք վորոշումները դալիս են չափելու այդ ուղ-
ղությամբ կատարված առանձին սխալները: Տնտեսա-

կան նախաձեռնության, ինքնագործունեության և կադ-
րերի պատրաստման գծով լայնացվում են ազգային
հանրապետությունների հնարավորությունները:

Անհրաժեշտ է ուժեղացնել ուղադրությունը դեպի
լենինյան ազգային քաղաքականության խնդիրները՝ նրա
անչեղ կիրառումն ապահովելու համար: Անդրյերկոմի
վերջին վորոշումների կիրառման ընթացքում ես համ-
զեւս կղա թե մեծապետական թեքումը և թե տեղական նա-
ցիոնալ-ուկրոնիզմը: Առաջինի կրողները, առիթ ծառա-
յնցնելով ֆեդերատիվ մի շարք յերկրորդական տնտեսա-
կան որդանների վերացումը, կիրորձեն սպեկուլյացիա անել
տալով, թե ֆեդերացիայի դերը նսնացվում ե: յերկ-
րորդի կրողները կիրորձեն ողտագործել հանրապետական
տնտեսական որդանների ֆունկցիաների լայնացումը՝
իսկապես նսնացնելու համար Անդրֆեդերացիայի դերին
ու նշանակությունը: Ինչ խոսք, վոր կուսակցության
ազգային քաղաքականության անչեղ կիրառումն ապա-
հովելու համար անհրաժեշտ է ուժեղացնել պայքարը
նման տենդենցների դեմ, կենտրոնացնելով կրակը գը-
խալոր վտանդ մեծապետական թեքման դեմ և միաժա-
մանակ տեղն ու տեղը ջախջախիչ հարվածներ հասցնե-
լով տեղական նացիոնալ-ուկրոնիզմին, վորը զողվելով
տերվեցիոնիստների ջրաղացին»:

Քառակարգային թշնամու հետ, «ջուր և ավելացնում ին-

ԼՈՒՐԶ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ՁԵՎՈՎ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՄԲ ՊՐՈ-
ԼԵՏԱՐԱԿ. ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆԸ

Անհրաժեշտ է ուժեղացնել ուղադրությունը դեպի
ազգային կուսաբարայի խնդիրները և նրանց մշակումը:
Վերջինը լեզվի խնդիրը: ՄԻՔԻ մեծապետական թեք-

քան տուրք առ չէ այն հանդամանքը, վոր տարիներէ
 ընթացում ուշագրությունից վրիպել և մեր պետական
 քաղաքատում հայերենը գործածական հիմնական լե-
 զու դարձնելու խնդիրը. մի՞թե փաստ չէ, վոր մեզ
 պետական բազմաթիւ հիմնարկներում, կոմիտարիա-
 անքում, խորհրդակցություններում մեծ մասամբ ուսե-
 քեն են խոսում: Մեր ղեկավար ընկերների մի զգալի
 մասը նույն իսկ շրջաններում, ուր ուսերեն հասկացող-
 ները քաջատություն են կազմում, ուսերեն են խոսում:
 Ինչպէ՞ս վորակել այն փաստը, վոր Հայաստանի ինժե-
 ներ-տեխնիկների վերջին համագումարում բազմաթիւ
 ուսերեն պրակտիկ շարքին չկար վոչ մի հաս հա-
 յատու լուրնա: Հայերենի թերազնահատումն արտա-
 հայտվում է նաև նրանով, վոր մեր ընկերներից շատերը
 չեն հետեւում հայատառ մամուլին, դրականությանը,
 կտրվում են ձեւով ազդային, բովանդակութեամբ ին-
 տերնացիոնալ կուլտուրայից: Անհրաժեշտ է ուժեղացնել
 պայքարն այս յերեւոյթներէ դեմ. հայերենը պետք է
 գառնա մեր բոլոր պետական ու հասարակական սրգան-
 ների գործածական լեզուն՝ առանց քաջադության. կու-
 տակցական ընկերներն իրենք պետք է դրողվեն մասա-
 ներին հասկանալի լեզվի մշակման և ճոխացման գործով:
 Այս հարցադրումը չի նշանակում, թե չպիտի սխալբարե
 նաև նրանց դեմ, վորոնք ընկնում են հակառակ ծայրա-
 հեղության դիրքը, նպատակ դնելով՝ նույնիսկ արհես-
 տական ու աշխնդակ, մասսաներին անհասկանալի բո-
 սեր թխելով՝ վանել մեր լեզվից վաղուց քաղաքացիա-
 կան իրավունք ստացած ոտար բառեր և անբիմեներ,
 կամ նշանակութուն չեն տալիս Հայաստանում Հե-

տեմբերյան. հեղտոխության լեզուն—ուսերենը առա-
 քած էլը. դորժին, մանավանդ յերիտասարդության մեջ:
 Տեղական նացիոնալիզմի այդ տենդենցներն իրականում
 վոչ մի կապ չունեն մեր կուտակցության ազդային քա-
 ղաքանիւնության հետ և պետք է տեղն ու տեղը մե-
 կացվեն ու ջախջախիչ հարված ստանան կուտակցական
 հազմակերպությունների կողմից:

Վերջենք կուլտուրական ժառանգության քննա-
 դատական մշակման հարցը: Այս աշխատանքների թերա-
 չնահատումը մեր թերեւորեական կողերի կողմից
 մի՞թե նույնպէս նշան չէ մեծապետական թեքման ազդե-
 ցության մեր շարքերում: Լենինը ժամանակին ընդդէմ
 է, վոր հիւս յերկու ազդ յուրաքանչյուր ժամանակակից
 ազդում: Կա յերկու ազդային կուլտուրա՝ յուրաքան-
 չյուր ազդային կուլտուրայում: Մենք ունենք Պուրիշ-
 կեվիչների, Գուչկովների և Ստրուվենների կուլտուրան,
 բայց կա նաև վերիկառուսական կուլտուրա, վոր բնա-
 քոյվում է Չերնիշևսկու և Պլեխանովի անուններով:
 Կա նաև յնպէս յերկու կուլտուրա ուկրայնացիների մոտ,
 ինչպէս և Գերմանիայում, Փրանսիայում, Անգլիայում,
 հրեաների մոտ և այլն. իսկ մեզ մո՞տ, հայ իրականու-
 թյան մեջ: Մի՞թե չկան Լենինի մատնանշված յերկու
 կուլտուրաներից զգեմոկրատական կուլտուրայի ար-
 տահայտությունները մեր դրականության, հասարակա-
 կան շարժման պատմության մեջ: Զբաղվել են արդոյոք
 այս խնդրով մեր թերեւորեական կողերը: Գրեթե
 բոլորովին. մինչդեռ հենց այս աշխատանքը հոկայանում
 նշանակութուն ունի մեր իդեոլոգիական դիրքերի ամ-
 րացման, թնամական իդեոլոգիական մշուշը փառա-
 յա դործում:

Մենք չունենք մինչև այժմ մարքս-լենինյան պատ-
մադրական կոնցենպիայով հայոց պատմութեան ձեռ-
նարկի վորեւս փորձ. չունենք հայոց գրականութեան
մարքսիստական պատմութեանը. խորհրդային իշխա-
նութեան 11 տարին Հայաստանում չոչափելի վոչինչ
չտվեց այս ուղղութեամբ: Մի՞թե կարելի չէ հանդուրժել
այլևս մեր թեորեմոթիկները նման դանդաղաշարժութեա-
նքն ու ամլութեանը: Ժամանակը չէ՞, կտրականապես
պահանջել մեր թեորեմոթիկական ուժերից՝ բավարարել
հայոց պատմութեան, գրականութեան դասադրժերի,
ձեռնարկների, մոնոգրաֆիաների սուր պահանջը, այդ-
պիսով իսկ փակելով մեր հայկ. կուլտուրայի բնադա-
մաւում բուրժուական-նացիրոնայիստական առասպել-
ների հետ:

Թեորեմոթիկ առարկայում անհրաժեշտ չընդարձեց
կատարելու համար անհրաժեշտ է ձեռնարկել Հայաս-
տանի գիտական աշխատանքների արմատական վերա-
կառուցման: Հայաստանի Գիտութեան ինստիտու-
տը 32 թվի սկզբից վերակառուցվելու յե, վորպես մարք-
սիզմ-լենինիզմի ինստիտուտ, մտնելով այդպիսով Հա-
ստատեքնական կոմունիստական Ակադեմիայի սկզբ-
մի մեջ: Սա չի նշանակում, թե մենք վանելու յենք գի-
տական աշխատանքների ասպարեզից անկուսակցական
գիտական ուժերին. ընդհակառակը, մեր նպատակն է
լայնորեն ներգրավել այն բոլոր գիտական ուժերին, վո-
րոնք մտնելում են մարքս-լենինյան մեթոդոլոգիային,
համեմատում են վերափոխվել՝ դեն շարտելով իդեալիստա-
կան-սխալաստիկական հակագիտական բեորիսները և
մեթոդոլոգիան: Յերկրորդ կարեւոր ձեռնորդումը, վոր
սկսում ենք՝ դա Հայաստանում կոմունիստական հաստ-
ատման հարցն է:

Օտարան կազմակերպելու աշխատանքներն են: Այդ աշխա-
տանքներին զուգընթաց դարկ տալով՝ ասպիրանտուրայի
միջոցով գիտական նոր, յերիտասարդ կադրեր ստեղծե-
լու դործին՝ պետք է ամրացնել իդեոլոգիական պայքա-
րի մեր ժաբատական գիրքերը:

Ընկերներ, չենք կարող չարձանագրել նմանապես
այն բացասական յերեւոյթը, վոր մեր իդեոլոգիական
հարցերը շատ ուշ և ընդհանուր ձեւով են արձագանքում
այն պայքարին, վոր մղում է կոմունիստական դիտա-
թեանը Մոսկվայում և Միութեան այլ առաջավոր կենտ-
րոններում բուրժուական ազդեցութեանների և արտա-
հայտութեանների դեմ գիտութեան բնագավառում (ոսո-
բինականութեան, գերորինականութեան, միսանթրոպա-
կանութեան և այլն). այդ պայքարը այստեղ վերաբա-
րում է լավագոյն դեպքում ընդհանուր ձեւով, ա-
ռանց լցվելու պայքարի տեղական նյութերի կոնկրետ
բովանդակութեամբ: Չկտրվելով յերբեք համամիութե-
նական կոմունիստական գիտութեան առաջնութեանց և
ընդհանուր խնդիրներից, իդեոլոգիական Ֆրոնտի մեր
աշխատողները պիտի կարողանան սակայն, կապել այդ
ընդհանուր խնդիրները մեր տեղական առանձնահատկու-
թեանների, կոնկրետ իրականութեան և պահանջների
հետ:

Յերկու խոսք ել մեր հրատարակչական դործի և
պարբերականների մասին: Այստեղ ներկա գրութեանը
միանգամայն անբավարար է: Դեռ չենք կարողացել տե-
զից չարժել այնպիսի մի խնդիր, վորպիսին է Մարքսի և
Լենինի գործերի հրատարակումը և մասսայականացու-
մը: Լենինի հայերեն հրատարակութեան դործը նույնպես
դանդաղ է առաջ դնում: Պարբերական Ժուռնալների

հրատարակութիւնը գտնվում է նույն անկանոն վիճակում, ինչ վոր առաջ եր: Մեր պարբերականները շատ հետ են մնում այսօրվա խնդիրներից ու պահանջներից, չեն կազմակերպում լայն աշխատանք, մինչդեռ հենց կուտուրայի բնագավառում նացիոնալ-դեմոկրատական նախապաշարումները ջախջախելու, ձեկով աղբային, քովանդակութեամբ պրոլետարական կուտուրայի հարցերը մշակելու խնդրում դրանք հսկայական դործ ունեն կատարելու: Ժամանակն է առաջ բերել իսկական բեկումն նաև այս բնագավառում:

ԹԵՈՐԻԱՆ ՅԵՏ ԶՊԻՏԻ ՄՆԱ ՀԵՂԱՓՈՆԱՒԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻՑ

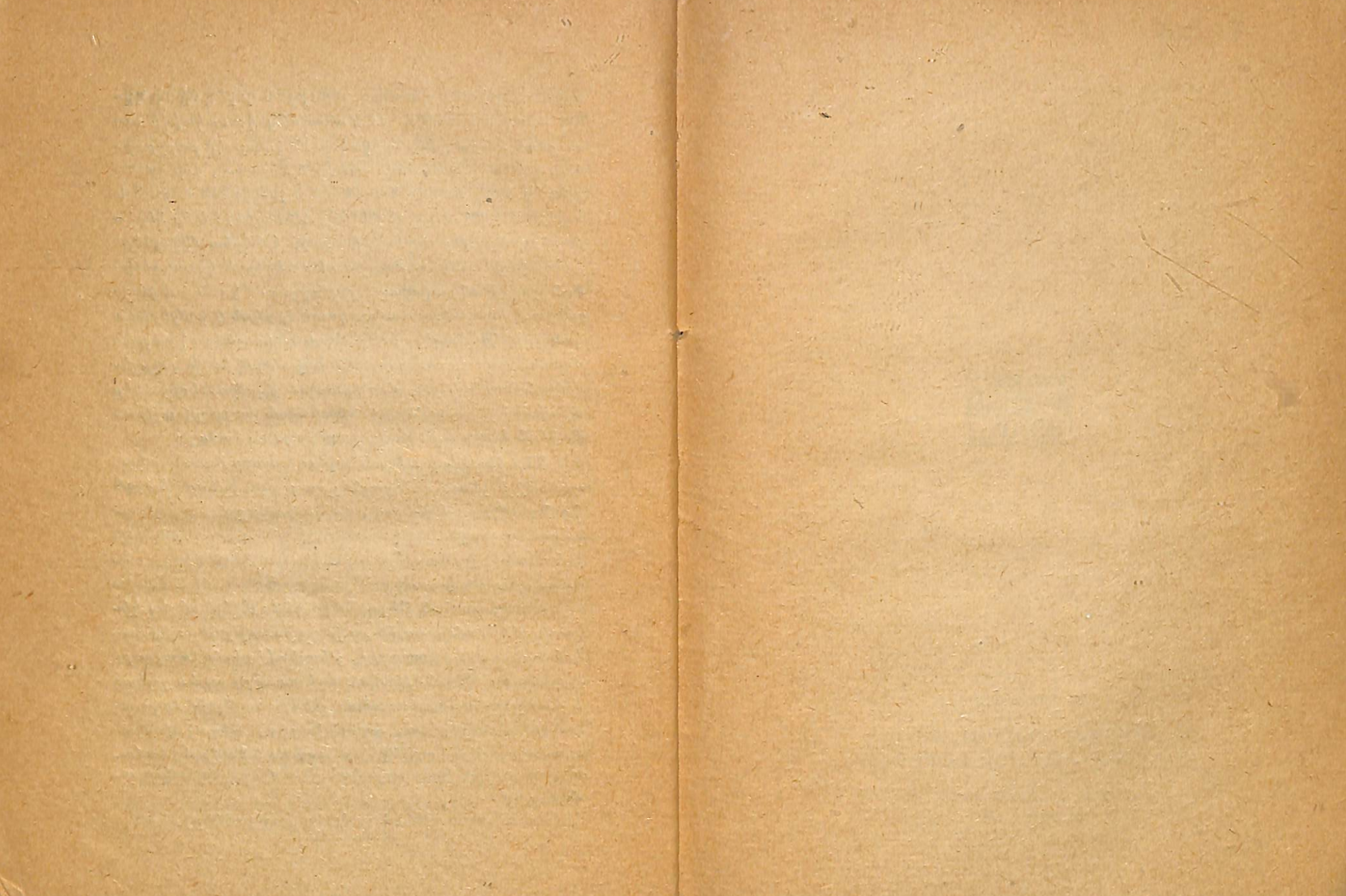
Ընկերներ, յեա այստեղ ավելորդ էմ համարում հանդամանորեն կանգ առնել կուսակցական դաստիարակութեան հերթական խնդիրների վրա: Այդ խնդիրների նշանակութիւնը մանրամասն պարզարանված է ընկ. Պոստիշևի հայտնի ճառում: Հիմնականն այստեղ այն է, վորպեսզի կուսակազմակերպութիւնն անմիջապէս արմատախիլ անի կուսուսուցման, թերթային թերադատահատման ամեն մի փորձ մեր չարքերում: Մեզ մոտ վաստովորութիւնն է դարձել ամեն տեղ և ամեն առթիւ ճառել և խոսել թերթային, կուսուսուցման նշանակութեան մասին՝ դործնականում այդ ուղղութեամբ վաշինչ չանելով հանդերձ: Մինչդեռ պարզ պիտի լինէ յուրաքանչյուր կուսակցականի համար, վոր առանց թերթերիկական մակարդակի բարձրացման՝ անհնար է ըմբռնել և հասկանալ ներկա ետալի բարդ առանձնահատկութիւններն ու գլխավորել մասսաների պայքարը սոցիալիզմի համար: Բանկոր դասակարգի նոր կադրերի, կուսակցական կազմակերպութեան հազարավոր նոր անդամների

կուսուսուցման և դաստիարակութեան գործը պիտի դրնել առաջին պլանի վրա: Մանավանդ կուսակալի ուսուցման և նրա թերթերիկական մակարդակի բարձրացման գործը կուսակալի վրա է մոռանա, վոր «Ինքնիայից ձեռք բաշելը հակառակ է լեֆեմիզմի վագում և հղի յե մեծամեծ վտանգներով» (Մտալին): Մեր ներկա խորհրդակցութիւնը պիտի մշակի կոնկրետ միջոցներ՝ խուսափելու անցյալ տարվա սխալներից և կուսուսուցման գործի անբավարար ընթացքից. կուսուսուցման ցանցում ընդգրկելու համար կուսակցական և կոմյերիտական վողջ կազմակերպութիւնը և անկուսակցական լայն մասսաները: Կուսուսուցման աշխատանքների բայելելիկյան կազմակերպումը հիմնական յեղակետներից մեկը պիտի հանդիսանա մեր իդեոլոգիական պայքարի աշխուժացման և նոր առիթմանի բարձրացման համար:

Մեր հեղափոխութեան ներկա ետալը հրամայական պահանջ է դնում ուժեղացնել պայքարը իդեոլոգիական ֆրոնտում բոլոր դժերով, ավելի ծավալուն, ավելի տնողոք պայքար մղել դաշնակիցի դեմ, բոլոր տեսակի թշնամական իդեոլոգիաների ուղղութիւնները դեմ, — անհատ պայքար կուսակցութեան շարքերում ավ և ձգախոսպորտունիտական թերթերի դեմ: Ավելի անշեղ կիրառել լինինյան ադային քաղաքականութիւնը: Վճռական չըջադարձ կատարել թերթերիկական պայքարի ֆրոնտում: Թերթերիկական աշխատանքն այլևս չպետք է հետ մնա սոցիալիստական շինարարութեան մարտական խնդիրներից ու պահանջներից, հեղափոխական պրակտիկայից: Բայելելիկորեն պետք է ծավալել համատարած արշավ իդեոլոգիական ֆրոնտի բոլոր ճակատամարտում:

(Բաւում ու յերկարատեղ ծավալարարութիւններ): 29

3018

РР. 10 Р. 10 (10)

НДЕОЛОНЕСОЙ РОРЕР
ОСНОВНІЕ ЗАДААН НАШЕН
А. ХАНДНАХ

Знамен--1881
Почта ССР Рменн

ԳՐԱԴ 10 ՎՈՊ. (1 Լ.)

А. ХАНДЖЯН
ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ НАШЕЙ
ИДЕОЛОГИЧЕСКОЙ БОРЬБЫ

Госиздат ССР Армении
Эривань—1931

2013

2013

30K